

Mestna podjetja.

Kopalnice: Parne, kadne in pršne kopeli vsak četrtek, petek in soboto od 8^h do 18^h.
Klavnica in hladilnica moderno urejena, na razpolago mesarjem in izvoznikom.

Oznanjevalni urad: Izvršuje vsa naročila na 35. mestih kar najtočneje.

PROLOG

Letnik II
Štev. 2.

Uredništvo in upravnništvo Ptuj, Panonska ulica 5.
Rokopisi se ne vračajo.
Celoletna naročnina Din 40⁰⁰., Cekovni račun 14105.

PTUJ, 14. novembra 1931.

Cena oglasom: Cela stran Din 1.200⁰⁰, 1/2 strani 600⁰⁰, 1/4 strani Din 300⁰⁰, 1/6 strani Din 150⁰⁰, 1/12 Din 75⁰⁰.
mali oglasi: beseda = 50. Večkratne objave po dogovoru

Martinova nedelja.

Sv. Martin - vzgled ljubezni do bližnjega - Slovenski svetnik po vsej pravici. Narodne šege in navade na čast sv. Martina - socialista.

Med svetniki, ki imajo ugled pri našem kmetu so poleg sv. Izidorja in sv. Jurja še mnogi, a ni nobeden ni toliko čištan kakor sv. Martin.

Bog ve zakaj so njega postavili za krsitelja vinskega pridelka?!

Cujmo njegov življenjepis!

Sv. Martin je svetnik svetovnega slovesa. Ne samo v Franciji (hekdani Gali), kjer se je udejstvoval, ampak širom sveta je znan. Nam Slovencem pa ne more biti tuj, ker je naš rojak.

Sv. Martin se je namreč rodil v novembru leta 316 - torej pred 1615 leti v Ogerski Subotici in je po rodu Prekmurac. Bil je sin poganškega polkovnika. Komaj star 10 let se je zavzel za krščanske ideje in ko je pozneje moral v vojaško službo, je prenašal vse tegobe iste.

Izredno mnogo važnosti je položil na krščansko dogmo o „ljubezni do bližnjega“. Dasi še nekrščen, je bil kristjan po srcem mišljenju. Ko je nekega jutra jezdil na četu svoje kohorte, je pred mestnimi vrati zagledal berača, ki je trepetal napolnag v mrazu. Martin - stotnik se je ustavil, potegnil iz svoje nožnice meč in dal pol svojega plašča zmrzujočemu beraču. Kdo se v današnji dobi lahko meri z njim? S tem je dokumentiral svoje globoko socialno prepričanje kljub zbadljivkam svojih tovarišev. Ko je bil Martin star 8 let, se je dal obojeno krstiti.

Mladi kristjan je imel največjo oporo v ilirskem škofu Hilariju (l. 355 po Kr.), na katerega nasvete se je podal v Panonijo, svojo domovino kot nekaj misijonar.

Po dolgem preganjanju in raznih težavah je dosegel čast škofa, katero službo je izvrševal v čast božjo in strah brezbožnikov. Martin je postal radi svoje ljudomilosti apostol ljudstva, prijatelj kmetov in pastirjev. Njegov sloves so kronali številni čudeži in njegov življenjepis je tako bogat, da so o njem pisane knjige. - Plođonosno življenje sv. Martina, vojščaka in škofa, katerega smemo ponosno imenovati našega rojaka se je končalo 8. listopada l. 400, ko je dočkal častljivo starost 82 let.

Sv. Martin je vzor ljubezni do bližnjega. Cerkev ga predstavlja kot mladega rimskega stotnika na konju poleg nagega berača. Martin pa reže s svojim mečem pol plašča iz usmiljenja do zmrzujočega starca...

Pač gesta, ki silijo vse socialne pridigarje na - kolena!
Od 5. do 6. stoletja sem se je začela po vseh krščanskih pokrajinah po gođu sv. Martina s strogim postom združena priprava na - Božič.

„Martinova gos“, ki je znana po vsem svetu, pa ima svoje ozadje. Ko je bil škof Martin še častnik, je moral izvršiti važno vojaško nalogo. Utujen od dnevnih naporov je kot poveljnik večje straže - zadremal. V pravem času pa so gosi zagagale, stotnik Martin se je vzdramil in rešil svojo postadko vse nevarnosti pred-sovražno četo.

Vzljubil je gos, svojo rešiteljico in vkoreninila se je navada, da mora biti gos

vsaj na Martinovo nedeljo na mizi. Po bratvi so tudi cerkvam, samostanom in drugim vlastelinom oddajali podložniki pitane gosi v „čast sv. Martinu“.

- Sv. Martin je torej rojak iz - Panonije in je po vsej pravici narodni svetnik. Predvsem v staroslovenščini se imenuje Davorin. - Od pamtveka krsti slovensko vino in je baš toliko v čisljih kakor sv. kmet Izidor in sv. Jurij.

Z njegovim godom postane vinski mošt - vino, česar tudi finančna oblast ne pozablja. Ob tej slovesni priliki je staro in mlado na nogah. Cvrenja in pečenja je v izobilju, takisto pijače in jedade - kljub vsej krizi.

Vse to pa na čast sv. Martinu, panonskemu rojaku, ki krsti mošt za vino!

Med hrami in zidanicami, v zatišju kmečkih domov se vrši staro vkoreninjeno martinovanje s prav predpustnim razkosjem. Vinska pesem pride do veljave, kmetova skrb plava v višave in ob čaši vina, ki blesti v vidu cekina slavi sleherni Slovenec - svetega Martina. Seveda vsak po svoje, kakor zmore.

Letošnje martinovanje ima za nas poseben pomen. Modri državniški so prekopali vinograd naše državne politike prav pošteno. Trsje je bogato obrodilo. Z razpisom volitev se je začela trgati v vinogradu slavne in jnaške hiše Karadjordjevičev. Vino je prišlo v sode: Izvoljeni narodni poslanci so uspeh te volitve.

Vino vre.
Zavreč je tudi novo vino naše narodne sloge baš ob godu sv. Martina, ki je krsitelj vina.

Preko vseh težav, ki tlačijo naše ljudstvo, upamo, da je ta mošt zavreč v čisto vino, ki se bo lesketalo v pivnici svetovne politike v blesku cekina...

Teško breme so si nadalji izvoljeni poslanci. Kriza vseh psovod: Kmet, steber države jadicuje, legija brezposelnih delavcev puje, obrtnik obupa, inustrialec pa v obup nove načrte kuje...

To je vrenje, bratje! Vrenja mošta iz vinograda našega! Zato rikar ne obupajte, ampak zavilnite rokave v blagor prave sreče in čujte:

1. Ves civiliziran svet nas zavida za modro vodstvo naše države. Tujci, razdvojeni v svojih skrbih si želijo takih mož, ki pri nas ustvarjajo red.

2. V našem domu ni nasilja in vlada velika svoboda.

3. Kakor je plemič sv. škof Martin, naš panonski rojak pol svoje obleke dal beraču, zmrzujočemu na cesti, tako bodo s svobodno narodno voljo izbrani poslanci sledili svetlemu vzgledu svetega Martina s tem, da bodo socialnim vprašanjem našega ljudstva posvetili čim več pažnje.

4. Kakor sveti Martin, polagajmo največ brige za misijonsko delo ljubezni do bližnjega.

5. Slepci bodo spregledali in spoznali, da je ljubezen edini eicksin, ki zamore čudeže delati.

6. V Načrtih „Narodne Sloge“ je, da propagiramo povsod pravo narodno slögo in ljubezen do bližnjega.

Ljubi sv. Martin! Ne zameri grešniku teh primerjav. Tvoj življenjepis me je k temu spodbudil s tvojo nesebičnostjo. Vsak Slovenec te časti, saj si naš rojak... Ako Ti je mogoče, pa izprosi pobornikom našim pri Bogu tisto pamet, ki je potrebna za rešitev iz naših težav! -

R. B.

Najnovejša poročila.

Kitajsko japonska vojska.

Radio - poročilo.

Kakor znano, se je na daljnem vzhvnela huda bitka med Kitajci in Japonci. Sporno ozemlje je t krat zopet nesrečna Mandžurija. S posredovanjem Drštva narodov se je danes doseglo premirje med obema vojskujočima silama. Spor pomeni veliko nevarnost za interese Rusije, ki do sedaj ni hotela posredovati z orožjem Društvo narodov, med katerimi je tdi

Jugoslavija, so do re dosegli ustavitve krvavih sovražnosti v Mandžuriji. Bogve, ali ni vse skupaj le prozorna igra za vzgled onim pametnim državnikom, ki govore baš te dni o splošni razorožitvi? - Cel svet napeto čaka, kako se bo končal ta spor, v katerem Japonska noče odnehati in takisto ne Kitajska, do čim je Rusija v skrbeh za svoje interese v Mandžuriji tudi v škripcih.

V Italiji vre.

- Radio - poročilo -

Napolj, 13. nov. 31. Pred poslopjem fašističnega vodstva v Napolju se je razpočila bomba, ki je podrla celo hišo. Do

trenutka ni znano, koliko človeških žrtev je zahteval napad. - Ker se slične stvari zadnji čas večkrat dogajajo, smatrajo, da gre za velikopotezno akcijo protifašistov. Vsaka sila rodi protisilo! -

Vodja avstrijskih pučistov.

- Radio - poročilo -

München, 13. nov. 31. - Vodja nemških pučistov, oz. deševni oče zad-

njega pone-rečenega puča v Avstriji Dr. Pfrimer je danes zapustil München in se glasom osebne izjave podal v - Jugoslavijo. -

Val brezposelnosti.

Glasom zadnjih radio poročil iz širnega sveta je kuga brezposelnosti zadela predvsem večja mesta. Tako nam javljajo iz Pariza o velikih demonstracijah, katere je oblast le siloma zadušila. Iz Berlina pa nam prihajajo enake vesti, takisto iz

Lvova. Med demonstranti je več ranjencev. Ker se val brezposelnosti občuti tudi pri nas, nas te vesti zanimajo že zaradi tega, ker Francozi, kakor Nemci protestirajo proti zaposlitvi inozemcev. Kaj pa naj rečemo mi?!

Težave in tegobe našega kmeta, obrtnika in delavca.

Novoizvoljene narodne poslanice, ki so na podlagi narodne sloge pozvani v državno zbornico, čaka nelahka naloga. Na svojih shodih so spoznali in zvedeli, kaj tare kmeta, obrtnika in delavca.

Kmet se bori z neverjetno krizo, ki obstoja v tem, da vkljub zalogi svojih pridklove istih ne more spraviti v tekoči denar, ki mu je neobhodno potreben za davke, obleko in obutev. Ko prižene na trg živino, ni kupcev tudi ne za najnižjo ceno.

Mnogi obrtniki so napovedali konkurs (stečaj), odpustili svoje delovno o-sobje in ustavili delo. Posledica je na dlani. - Večje industrije imajo enake preskušnje.

Delavec, bodisi strokovni ali pomožni ima enake brige. Hidra brezposelnosti preti njemu in njegovi družini.

Kje je eršitev?

Vse pomožne akcije so udarec v vodo in je zato naloga bodoče državne politike, da seže po radikalnih sredstvih, s katerimi se naj zlo odvrne od naroda prej, predno zovzame hujše oblike; kajti obilni kmečki pridelki (živina, žito, krumpir, vino itd.) nimajo one cene, da bi se ne-le krili stroški pridelave, ampak bi bil dosežen vsaj oni dovoljeni dobiček, s katerim bi se lahko plačevalo obresti

od dolgov, dalje tekoči davki, stroški za obleko in obutev ter potrebščine za pomladno obdelovanje zemlje, ko se kmet znova popenja na svojo kalvarijo...

Posledica tega stanja je, da kmečki sinovi in hčere bežijo od rodne grude v mestne tvornice, iz katerih pa se radi nezadostnega znanja kmalu znajdejo na cesti. Ako se ne vrnejo na rodno grudo, propadejo ter postanejo nadloga človeške družbe in sramota svoje grude.

Da je to stanje neznosljivo, menda ni treba povdarjati; zato čakajo legijo izvoljenih narodnih poslancev nič kaj zavidljiva težka naloga in sicer v prvi vrsti:

1. Nujna revizija vseh davkov in redukcija istih na znosno podlago.

2. Zaščitni zakon za nerubljivost malega kmetovalca, ki mora živeti, ker tvori jedro države.

3. Starostno zavarovanje vseh kmetov in viničarjev.

4. Možnost izvoza naših prvovrstnih poljedelskih in vinogradniških pridelkov.

5. Izključitev vseh mešetarjev in pre-kupcev, kateri posej naj izvršujejo od kmetov nadzorovane zadruge.

6. Cenen kredit vzornim kmetovalcem. Te želje so odtrgane iz vrst prizadetih. Dobrodošli so nam drugi predlogi! -